ROVANIEMI

Rovaniemen kaupungin tarkastuslautakunnan lausunto Rovaniemen ilmasto-ohjelman 2035 luonnoksesta

Ovatko välitavoitteet ja toimenpide-ehdotukset vuoteen 2030 (liite 1) oikeansuuntaisia? Mitä muuttaisit?

Tarkastuslautakunta toteaa vuoden 2025 arviointikertomuksessaan, että Rovaniemen kaupungilla on niin aiempien ilmastotavoiteasiakirjojen kuin muidenkin toiminnan tavoitteita asettavien asiakirjojen osalta keskitytty esimerkiksi henkilöstöresursoinnin osalta asiakirjojen valmisteluun ja toimeenpanon resursointi on jäänyt selvästi heikommaksi. On huomioitava, että tavoitteiden asettamisella sinänsä ei ole toiminnallista arvoa, jos niiden saavuttamiselle ei ole tosiasiallisia resursseja.

Strategisiin tavoitteisiin vuodelle 2030 (s. 11) on kirjattu hallinnon ja päätöksenteon alle tavoite ”ilmastotyön organisointi ja toteutus osaksi kaupunkikonsernin normaalia toimintaa ja yhteistyötä”. Tavoitteen voidaan katsovan vastaavan osittain tarkastuslautakunnan arvioinnissa esiin nostamaan huoleen toimeenpanon resurssoinnista, mutta ohjelmassa ei ole konkreettista kirjausta siitä, mitä tavoite käytännössä tarkoittaa, jolloin käytännön toteutus määrittää loppu viimein sen, onko tavoitteella toiminnallisia vaikutuksia.

Onko kaupungin ilmastotyön toimeenpano ja seuranta kuvattu riittävän selkeästi ja konkreettisesti?

Vuoden 2025 arviointikertomuksessaan tarkastuslautakunta myös huomauttaa, että tavoitteita asettavissa asiakirjoissa toiminnan vastuut, seuranta ja raportointi on määriteltävä selkeästi, jotta toiminta voi kehittyä tuloksellisesti ja jatkuvasti.

Lausunnon kohteena olevassa ilmasto-ohjelman luonnoksessa ei sinänsä aseteta vastuutahoja tai määritetä asiakirjassa esitettävien tavoitteiden seurantaa ja raportointia. Asiakirjassa on yleismaininta siitä, että: ”Ilmastotyö viedään osaksi kaupungin normaalia johtamista, taloussuunnittelua, hankintoja, investointeja ja konserniyhteistyötä. Vastuut, resurssit, mittarit ja tietojen päivitysmallit määritetään, jotta työ ei jää yksittäisten hankkeiden varaan.” Kirjausta voidaan pitää tahdon ilmauksena siitä, että vastuut, seuranta ja raportointi määritellään, mutta konkreettisia johtopäätöksiä ohjelman pohjalta ei voi tehdä.

Ohjelmassa mainitaan kestävän kehityksen ja ilmastotoiminnan SECAP-toimintasuunnitelma asiakirjana, jossa yksityiskohtaiset toimet, vastuut, aikataulut ja mittarit tullaan asettamaan kevään 2027 aikana. Näin ollen tarkastuslautakunta ei

ROVANIEMI

vielä tämän ohjelman lausunnossa voi muodostaa näkemystään siitä, onko arviointihavaintoon tosiasiallisesti ilmastotavoitteiden kontekstissa reagoitu.

Ilmasto-ohjelman luonnoksessa sivulla 13 kirjattujen seurattavien kokonaisuuksien osalta tarkastuslautakunta toteaa, että kirjatut kokonaisuudet ovat juuri seurattavia kokonaisuuksia eivätkä esimerkiksi mittareita, joilla mitattaisiin asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Mitä muuta haluaisit sanoa ilmasto-ohjelman luonnoksesta?

Huomioiden vuoden 2025 arviointikertomuksessa esitetyt arviointihavainnot kaupungin aiemmista ilmastoasiakirjoista tarkastuslautakunta toteaa, että ilmasto-ohjelman luonnoksessa on ainakin ylätasolla huomioitu arvioinnin havainnot. Asiakirjan luonteen vuoksi jää kuitenkin vielä epäselväksi se, kuinka tosiasiallisten ilmastotavoitteiden vastuut sekä niiden toteutumisen seuranta ja raportointi toteutetaan. Näin ollen tarkastuslautakunta toteaa, että ilmastotavoitteiden asettamisen vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden lopullinen arviointi voitaneen tehdä vasta SECAP-toimintasuunnitelman julkaisun myötä.